

MONETĀRAIS BIĻETENS 2007

10

Oktoobrī bija vērojama Latvijas tautsaimniecības izaugsmes tempa tālāka palēnināšanās. Lai gan sākotnējais iekšzemes kopprodukta pieauguma novērtējums 3. ceturksnī bija augsts (11.1%), tautsaimniecības stabilizēšanos raksturoja kredītēšanas kāpuma tempa pakāpeniskā palēnināšanās, naudas rādītāju dinamika, nekustamā īpašuma tirgus aktivitāšu un privātā patēriņa samazināšanās.

Mazumtirdzniecības (t.sk. automobiļu tirdzniecības un auto-degvielas mazumtirdzniecības) apgrozījuma gada pieaugums septembrī bija tikai 9.9%, būtiski samazinoties ilglietojuma preču, īpaši automobiļu un mēbeļu, tirdzniecībai. Ēdināšanas uzņēmumu apgrozījums saruka par 2.4%.

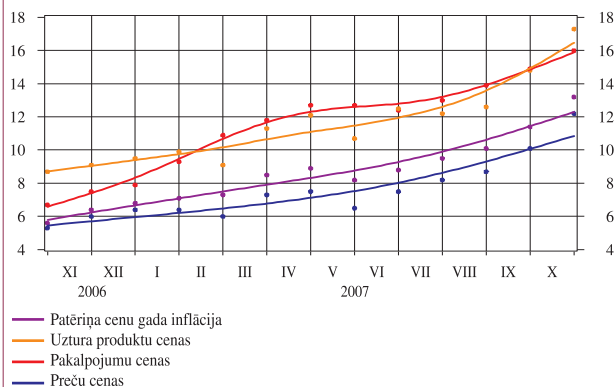
Joprojām saglabājās nozīmīga makroekonomiskā nesabalansētība. Turpinājās rūpniecības nozares stagnācija. Produkcijas izlaide apstrādes rūpniecībā septembrī samazinājās par 1.5% salīdzinājumā ar 2006. gada septembri, bet sezonāli izlīdzinātais rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indekss kopumā saglabājās iepriekšējā gada atbilstošā perioda līmenī. Oktoobrī pa dzelzceļu pārvadāto kravu apjoms pieauga par 24.9%, bet vienlaikus nedaudz (par 1.3%) samazinājās kravu apgrozījums Latvijas ostās. Joprojām būtiski saruka bezdarba līmenis (oktoobrī – 4.9%).

Ar mājokli saistīto izdevumu un citu izmaksu kāpums, vēl arvien spēcīgais iekšzemes pieprasījums un globālās norises pārtikas produktu un degvielas tirgos saistībā ar tautsaimniecības attīstības procesu inerci un intensīvāku inflācijas gaidu ietekmi veicināja inflācijas pieaugumu. Cenu kāpums oktoobrī (2.2%) palielināja pēdējo 12 mēnešu vidējo gada inflāciju (saskaņoto patēriņa cenu indeksu) līdz 8.9% un patēriņa cenu gada inflāciju – līdz 13.2%. Palielinoties komunālo pakalpojumu maksai, ar mājokli saistītie izdevumi mēneša laikā pieauga par 5.2%, bet salīdzinājumā ar 2006. gada oktobri – par 22.0%. Strauji palielinājās pārtikas cenas (mēnesī – par 3.5%; gadā – par 17.3%).

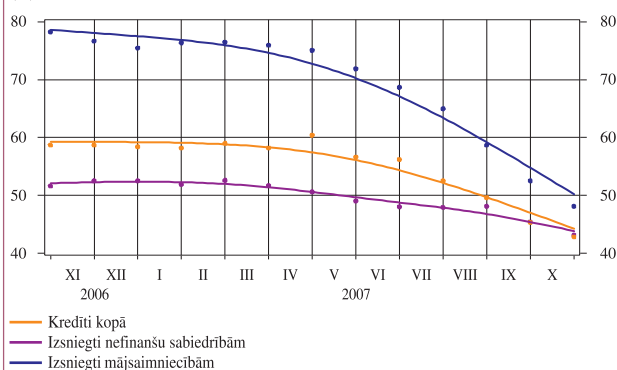
Valsts konsolidētā kopbudžeta finansiālais deficīts oktoobrī bija 59.0 milj. latu, finansiālajam pārpalikumam no gada sākuma samazinoties līdz 292.2 milj. latu. Sociālās apdrošināšanas fondā bija finansiālais pārpalikums, savukārt valsts pamatbudžetā un pašvaldību konsolidētajā budžetā – finansiālais deficīts. Turpināja sarukt nodokļu ieņēmumu (īpaši – netiešo nodokļu ieņēmumu) pieauguma temps (līdz 27.8%). Valsts konsolidētā kopbudžeta ieņēmumu kopējais palielinājums bija nedaudz augstāks (29.5%) saistībā ar nozīmīgāku ES fondu līdzekļu ieplūdi. Strauju valsts konsolidētā kopbudžeta izdevumu pieaugumu (46.6%) noteica spēcīgs gan atalgojuma un sociālās apdrošināšanas iemaksu izdevumu, gan kapitālo izdevumu kāpums, gan nozīmīga valsts fondēto pensiju indeksācija oktoobrī. Centrālās valdības un pašvaldību kopējais parāds (oktobra beigās – 1 076.9 milj. latu) mēneša laikā samazinājās par 8.9 milj. latu.

Naudas rādītāju gada pieauguma temps oktoobrī turpināja sarukt, tomēr ne tik strauji kā septembrī. Salīdzinājumā ar septembri vairs nebija vērojams plašās naudas un MFI piesaistīto noguldījumu atlikuma samazinājums – saruka tikai skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem MFI kasēs). Plašā nauda M3 palielinājās par 39.0 milj. latu, bet tās gada kāpuma temps samazinājās no 23.4% septembrī līdz 19.0% oktoobrī. Arī naudas rādītājs M2 oktoobrī nedaudz palielinājās, bet tā gada pieauguma temps samazinājās līdz 18.2%. Savukārt šaurās naudas rādītājs M1 turpināja sarukt, samazinoties skaidrajai naudai apgrozībā (bez atlikumiem MFI kasēs) un noguldījumu uz nakti atlikumam (par 99.0 milj. latu; gada pieauguma temps – 3.1%).

PATĒRIŅA CENU GADA INFLĀCIJA
(salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

REZIDENTU FINANŠU IESTĀDĒM, NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM UN MĀJSAIMNIECĪBĀM IZSNIEGTO KREDĪTU ATLIKUMA GADA PĀRMAIŅAS
(%)

Procentu likmju kāpums veicināja uzkrājumu pieaugumu. Terminnoguldījumu un krājnoguldījumu atlikums palielinājās (par 122.5 milj. latu), vienlaikus samazinoties noguldījumu uz nakti atlikumam. Kopumā finanšu iestāžu, nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību noguldījumu atlikums oktobrī palielinājās par 72.0 milj. latu, bet to atlikuma gada pieauguma temps samazinājās līdz 20.0%. Latos un eiro veikto noguldījumu atlikums palielinājās attiecīgi par 40.4 milj. latu un 43.6 milj. latu.

Iekšzemes kredītu atlikuma gada pieauguma temps samazinājās par 2.5 procentu punktiem (līdz 42.8%; zemākais kāpuma temps kopš 2004. gada jūlija). Nedaudz vairāk pieauga nefinanšu sabiedrībām izsniegto kredītu atlikums (par 126.8 milj. latu), mājsaimniecībām izsniegto kredītu atlikumam palielinoties par 112.8 milj. latu. Tādējādi nefinanšu sabiedrībām izsniegto kredītu atlikuma gada kāpuma temps samazinājās līdz 43.1%, bet mājsaimniecībām izsniegto kredītu atlikuma gada kāpuma temps – līdz 48.1%. Joprojām mērens bija mājokļa iegādei izsniegto kredītu atlikuma pieaugums, tā gada kāpuma tempam samazinoties par 5.8 procentu punktiem (līdz 56.2%). Turpināja sarukt arī patēriņa kredītu atlikuma gada pieauguma temps, bet palielinājās industriālā kredīta un komerc kredīta atlikuma gada kāpuma temps.

Septembrī kreditēšanai mazāk tika izmantots ārvalstu banku finansējums (pieaugums – 85.1 milj. latu), tomēr no mātesbankām piesaistīto resursu apjoms palielinājās par 127.5 milj. latu. Kopumā MFI (izņemot Latvijas Banku) tiro ārējo aktīvu negatīvais rādītājs oktobrī pieauga par 229.9 milj. latu.

Oktobrī rezervju prasību apjoma kāpums bija neliels. Banku pieprasījuma noguldījumu atlikums Latvijas Bankā gandrīz nemainījās, un skaidrās naudas pieprasījuma samazināšanās noteica arī naudas bāzes M0 sarukumu (par 28.3 milj. latu). Centrālās bankas naudas piedāvājuma apjoms oktobrī samazināja bankām izsniegto kredītu atlikuma kritums (67.5 milj. latu), bet palielināja – valdības noguldījumu atlikuma Latvijas Bankā samazināšanās par 43.6 milj. latu. Latvijas Banka neveica ārvalstu valūtas intervences, un valūtas mijmaiņas darījumu atlikums nemainījās. Latvijas Bankas tirie ārējie aktīvi pieauga tikai par 5.8 milj. latu jeb 0.2%. Emitētās nacionālās valūtas segums ar Latvijas Bankas tirajiem ārējiem aktīviem oktobra beigās bija 113.7%.

Septembra otrajā pusē lata kurss attiecībā pret eiro finanšu tirgos pārsniedza lata centrālo kursu attiecībā pret eiro, bet oktobrī tas pamazām tuvojās lata centrālajam kursam attiecībā pret eiro. RIGIBOR kredītiem ar 3 mēnešu termiņu oktobra beigās (12.64%) bija tikai par 10 bāzes punktiem zemāks nekā septembrī, bet kredītiem ar 6 mēnešu termiņu – attiecīgi par 42 bāzes punktiem augstāks (12.62%). RIGIBOR uz nakti izsniegtajiem kredītiem bija svārstīgs, rezerves prasību perioda izpildes pēdējās dienās samazinoties līdz 2.82%, bet mēneša sākumā un beigās pārsniedzot 8%.

RIGIBOR pieauguma ietekmē mājsaimniecībām latos izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme sasniedza 17.7%, t.sk. mājokļa iegādei izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme – 12.4%. Nedaudz paaugstinājās arī mājsaimniecībām ārvalstu valūtā izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme (līdz 6.5%, t.sk. kredītiem mājokļa iegādei – līdz 6.3%). Savukārt nefinanšu sabiedrībām gan latos, gan ārvalstu valūtā izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme nedaudz samazinājās.

Turpinoties ASV dolāra kursa kritumam pasaules tirgū, oktobrī samazinājās arī Latvijas Bankas noteiktais ASV dolāra kurss attiecībā pret latu (par 1.8%). Saruka Japānas jenas (par 0.9%), bet paaugstinājās Lielbritānijas sterliņu mārciņas (par 0.4%) kurss attiecībā pret latu.

MAKROEKONOMISKIE RĀDĪTĀJI	2007	
	IX	X
Sezonāli izlīdzinātā rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indeksa pārmaiņas (salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)	0	*
Patēriņa cenu indeksa pārmaiņas		
Mēneša (%)	1.9	2.2
Pēdējo 12 mēnešu vidējā gada inflācija (saskaņotais patēriņa cenu indekss; %)	8.2	8.9
Gada (%)	11.4	13.2
Patēriņa cenu gada pamatinflācija ¹ (%)	10.8	11.8
Reģistrēto bezdarbnieku skaits perioda beigās	54 690	52 383
Bezdarba līmenis (% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita)	5.1	4.9
Valsts konsolidētā kopbudžeta finansiālā bilance (milj. latu)	351.2	292.2
Ārējā tirdzniecība (milj. latu)		
Eksports	336.7	*
Imports	633.3	*
Bilance	-296.6	*

¹ Avots: Latvijas Bankas dati.

* Datu vēl nav.

Avots: LR Centrālās statistikas pārvaldes un Finanšu ministrijas dati.

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI (perioda beigās; milj. latu)

	2007	
	IX	X
MFI¹		
M3	6 044.6	6 083.6
Repo darījumi	0	0
Naudas tirgus fondu akcijas un daļas	49.9	43.8
Parāda vērtspapīri ar termiņu līdz 2 gadiem	41.2	43.4
M2	5 953.5	5 996.4
Noguldījumi ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	1 656.2	1 791.9
Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	327.9	334.1
M1	3 969.4	3 870.4
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem MFI kasēs)	914.7	888.4
Noguldījumi uz nakti	3 054.7	2 982.0
Tīrie ārējie aktīvi	-4 175.8	-4 400.0
Kredīti rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un māsaimniecībām	12 406.6	12 670.2
Kredīts valdībai	322.4	301.4
Centrālās valdības noguldījumi	322.4	269.4
Ilgāka termiņa finanšu saistības	2 231.4	2 253.0
Latvijas Banka		
M0	2 422.4	2 394.1
Skaidrā nauda apgrozībā	1 029.4	996.9
Noguldījumi Latvijas Bankā latos	1 393.0	1 397.1
Noguldījumi Latvijas Bankā ārvalstu valūtā	0	0
Tīrie ārējie aktīvi	2 715.1	2 720.9
Tīrie iekšējie aktīvi	-292.7	-326.8
Kredīti	-177.8	-201.8
MFI	121.8	54.3
Valdībai (neto)	-299.6	-256.0
Pārējie aktīvi (neto)	-114.9	-125.1
Ārējās rezerves (perioda beigās; milj. ASV dolāru)	5 423.43	5 491.60
Zelts	181.18	195.10
Speciālās aizņēmuma tiesības	0.17	0.17
Rezerves pozīcija SVF	0.09	0.09
Ārvalstu konvertējamās valūtas	5 241.99	5 296.24

¹ Saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas metodoloģiju.

PROCENTU LIKMES UN LATVIJAS BANKAS NOTEIKTIE ĀRVALSTU VALŪTU KURSI

	2007	
	IX	X
Latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme	8.0	6.9
Rezidentu nefinanšu sabiedrībām un māsaimniecībām izsniegto kredītu procentu likmes		
Kredīti nefinanšu sabiedrībām (izsniegti latos)	11.1	10.9
Kredīti māsaimniecībām (izsniegti latos)	16.4	17.7
t.sk. mājokļa iegādei	11.6	12.4
Kredīti nefinanšu sabiedrībām (izsniegti ārvalstu valūtā)	7.3	6.9
Kredīti māsaimniecībām (izsniegti ārvalstu valūtā)	6.4	6.5
t.sk. mājokļa iegādei	6.2	6.3
No rezidentu nefinanšu sabiedrībām un māsaimniecībām piesaistīto noguldījumu procentu likmes		
Nefinanšu sabiedrību termiņnoguldījumi (veikti latos)	7.7	7.9
Nefinanšu sabiedrību pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	2.8	2.5
Māsaimniecību termiņnoguldījumi (veikti latos)	7.0	8.3
Māsaimniecību pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	0.7	0.7
Nefinanšu sabiedrību termiņnoguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	4.0	4.0
Nefinanšu sabiedrību pieprasījuma noguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	1.8	1.7
Māsaimniecību termiņnoguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	4.2	4.4
Māsaimniecību pieprasījuma noguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	1.8	1.8
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	6.0	6.0
Ārvalstu valūtu kursi (perioda beigās)		
Ls pret USD	0.4970	0.4880
Ls pret GBP	1.0020	1.0060
Ls pret 100 JPY	0.4300	0.4260
Ls pret EUR	0.7028	0.7028

MFI (IZŅEMOT LATVIJAS BANKU) KOPSAVILKUMA BILANCE (perioda beigās; milj. latu)

	2007	
	IX	X
MFI rezerves	1 499.4	1 501.7
Nacionālā valūta kasēs	114.7	108.5
Noguldījumi Latvijā Bankā	1 384.7	1 393.2
Ārzemju aktīvi	4 757.1	4 254.1
Ārvalstu valūta kasēs	53.6	58.3
Prasības pret MFI	2 928.3	2 334.4
Prasības pret ne-MFI	1 700.2	1 789.9
Pārējie aktīvi	75.0	71.4
Prasības pret centrālo valdību	236.3	229.9
Prasības pret vietējo valdību	86.1	71.4
Prasības pret valsts nefinanšu sabiedrībām	190.1	208.1
Prasības pret finanšu iestādēm un privātajām nefinanšu sabiedrībām	6 546.5	6 679.5
Prasības pret mājsaimniecībām	5 724.0	5 836.8
Neklasificētie aktīvi	921.3	898.7
Pamatlīdzekļi	158.4	162.0
Nauda ceļā	26.1	27.4
Pārējie aktīvi	156.2	159.4
Prasības pret rezidentu MFI (t.sk. ieguldījumi)	580.6	549.9
Aktīvi pavisam	19 960.7	19 680.1
<i>Papildpostenis: aktīvi pārvaldīšanā</i>	<i>454.6</i>	<i>432.6</i>
Noguldījumi uz nakti latos	1 564.2	1 551.1
Valsts nefinanšu sabiedrību	89.2	94.7
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	675.5	694.1
Mājsaimniecību	799.5	762.3
Termiņnoguldījumi un noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu latos	958.9	1 012.5
Valsts nefinanšu sabiedrību	164.4	169.3
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	211.3	248.4
Mājsaimniecību	583.3	594.7
Rezidentu noguldījumi ārvalstu valūtā	2 402.0	2 433.5
Valsts nefinanšu sabiedrību	27.4	29.0
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	693.4	720.1
Mājsaimniecību	1 681.3	1 684.4
Centrālās valdības noguldījumi	22.8	13.4
Vietējās valdības noguldījumi	273.6	258.1
Tranzītfondi	4.2	4.1
Ārzemju pasīvi	11 648.0	11 374.9
Saistības pret MFI	7 500.0	7 585.1
Saistības pret ne-MFI	3 564.6	3 476.0
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	583.5	313.9
Saistības pret Latvijas Banku	121.8	54.3
Emitētie parāda vērtspapīri	339.8	342.0
Naudas tirgus fondu akcijas un daļas	49.9	43.8
Kapitāls un rezerves	1 619.5	1 648.1
Rezidentu	886.5	914.8
Nerezidentu	733.1	733.3
Uzkrājumi parādiem un saistībām	110.2	120.7
Neklasificētie pasīvi	845.7	823.5
Nauda ceļā	172.9	164.6
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	164.7	178.9
Saistības pret rezidentu MFI	508.0	480.0
Pasīvi pavisam	19 960.7	19 680.1
<i>Papildpostenis: pasīvi pārvaldīšanā</i>	<i>454.6</i>	<i>432.6</i>

Latvijas banku sistēmas un Latvijas Bankas monetāro rādītāju, kā arī starptautisko rezervju raksturlielumu publicēšanas datumi atrodami Starptautiskā Valūtas fonda Datu izplatīšanas standartu biļetena padomes interneta lapā (<http://dsbb.imf.org>). Šie dati visagrāk tiek publicēti Latvijas Bankas interneta lapā (<http://www.bank.lv>).